XIX. Defter (Kasım 1877 – Şubat 1878): 3 Haneli Seraskerlik Miftah Defteri (66 Kod) ve Tam Metin Savaş Telgrafları

ATASE 103/19 (kırmızı mürekkep) ve 104/6 (5 sayfa) Rosetta Stone'larından inşa edilen 66 kodluk, sıfırsız fakat ۳ içeren 3 haneli ordu miftahı, 12 tam metin savaş deşifresi (Plevne, Şıpka, Erzurum, Edirne Mütarekesi, Atina/Trikupis) — Toplam 32 Canlı Kırılım

Kaynaklar: MSB ATASE 110-9-1-3 (103/19, 104/6 p1–p5, 34/132, 45/49, 49/19, 61/169, 81/97, 85/108, 85/122, 85/150, 85/162, 86/19) · BOA DH.ŞFR. 110/11, 110/13

1. Kasım 1877 – 1 Şubat 1878 3 Haneli Seraskerlik Miftah Defteri (66 Kod · 26 Harf)

`ATASE 103/19` (19 Kasım 1877, kırmızı mürekkepli) ve `ATASE 104/6` (14 Aralık 1877, 5 tam ızgaralı sayfa) Rosetta Stone'larından inşa edilen bu defter, Osmanlı ordusunun Plevne'nin düşüşünden Edirne Mütarekesi'ne (12 Kasım 1877 – 1 Şubat 1878) kadar kullandığı **o'sız (fakat ۳ rakamını içeren) 3 haneli eşsesli harf şifresini** ortaya koyar. 1 Şubat 1878 (`61/169`) ile 5 Şubat 1878 (`82/161`) arasındaki 4 günlük aralıkta bu sistem yerini 1878 sözlük/hece sistemine bırakmıştır.

Harf	Adı	3 Haneli Kodlar (o'sız · ۳ dahil)	Arşiv Kanıtı
ا	*elif*	`125 · 521`	103/19 · 104/6 p1–p5 · 45/49 · 85/108 (×40+)
ئ	*hemze*	`475`	86/19 L2 (167-558-475-125-226 = دائره)
ب	*bâ*	`632 · 424 · 742`	103/19 (طابور) · 104/6 p1–p4 · 45/49 (متبصرانه، مكتوب، هر بر) · 49/19 (بوسنه) · [632→624]
پ	*pâ*	`447 · 572`	103/19 (پاشا) · (طوپ = 572-956-473) 85/108
ت	*tâ*	`446 · 854 · 658 · 458`	104/6 p2–p5 · 45/49 (167-512-558-125-854-724 = متاركه) · [854→856]
ج	*cîm*	`176`	104/6 p2 (×2) · 34/132 (اورحانيه جهتى) · 85/150 (ايديله جك)
ح	*hâ*	`225 · 398`	103/19 (اورحانيه) · 45/49 (مصالحه، حركت، حالكزى) · 81/97 (مرخص) · 34/132 · [ع → 398 ح 298]
د	*dâl*	`226 · 664 · 781 · 633`	103/19 (719-226-719 = يدى) · 104/6 p3–p5 (×9) · 85/108 (اغزدن) · 45/49 (ده، ايدلمدى = 633) · [+633]
ر	*râ*	`558 · 855 · 762`	103/19 (طابور، عارف) · 104/6 p1–p5 · 45/49 (روسيه)
ز	*zâ*	`264 · 462`	104/6 p2–p5 (×4) · 45/49 (هنوز، حالكزى) · 264→426] · (اغزدن) 85/108; [ص → ز 264]
س	*sîn*	`783 · 287 · 154`	104/6 p1–p5 · 45/49 (روسيه، واسطه سيله) · 85/108 · (كورينورسه) 85/93 (عساكر) · [783→782]
ش	*şîn*	`498 · 829 · 217`	103/19 (شاكر، پاشا) · 81/97 (مشاراليه) · (شفره لى مكتوب) 45/49
ص	*sâd*	`894 · 251`	104/6 p3–p4 · 45/49 (متبصرانه، مصالحه) · 264 ;251→461] · (مرخص) 81/97 → ز]

Harf	Adı	3 Haneli Kodlar (0'sız · ٣ dahil)	Arşiv Kanıtı
ط	*tâ*	473 · 274	103/19 (طابور) · 104/6 p1–p5 · 45/49 (واسطه) · 85/108 · 49/19 (طابورلر) · [473→472] (طوپ)
ظ	*zâ*	485 · 489	104/6 p5 · 85/122 (قسم اعظمنك) · [485→685] · 45/49 (متيقظانه)
ع	*ʻayn*	695	103/19 (عارف) · 104/6 p2 · 85/108 (عساكر معاونه يه) · 298] · 55/57 (اعانه) → 398 ح]
غ	*gayn*	617	104/6 p3–p5 (×4) · 85/108 (اغزدن)
ف	*fâ*	827	103/19 (عارف) · 104/6 p2–p5 · 45/49 (شفره) · 85/150 (فريق)
ق	*kâf*	671 · 892 · 958 · 938	104/6 p3–p5 · 34/132 · 45/49 (متيقظانه) · 928] ن → 938 ق]
ك	*kef / gef*	512 · 514 · 548 · 215 · 526	103/19 (ايكى، شاكر) · 45/49 (متاركه، مكتوب) · 85/93 (كورينورسه)
ل	*lâm*	644 · 623 · 622	103/19 (لوا) · 104/6 p1–p5 · 45/49 (واسطه سيله، شفره لى) · [623→642]
م	*mîm*	724 · 746 · 247 · 657 · 647 · 948 · 427	104/6 p1–p5 · 45/49 (427 = متيقظانه، مكتوب، متاركه) · 85/108 (معاونه) · 34/132 (امر عظيم) · [427+ ;724→744]
ن	*nûn*	845 · 568	103/19 · 104/6 p1–p5 · 85/108 (اغزدن، معاونه) · 45/49 (هنوز، متبصرانه) · [865→845; 928 → 938 ق]
و	*vâv*	956 · 659	103/19 (لوا، طابور) · 104/6 p1–p5 · 45/49 (روسيه، هنوز، مكتوب)
ه	*hâ*	167 · 761	103/19 (اورحانيه) · 104/6 p1–p5 · 45/49 (روسيه، متاركه، واسطه سيله)
ي	*yâ*	719 · 917	103/19 (يدى، ايكى) · 104/6 p1–p5 · 45/49 (روسيه، شفره لى)

Mürekkep denetimi (ATASE 45/49): Ağustos–Ekim 1877'nin 2 haneli, 0'sız *ve* 3'süz Anahtar A'sının aksine bu 3 haneli Seraskerlik şifresi yalnızca **sıfırsızdır; Osmanlı ٣ rakamını kullanır** (٩٣٨ = ط, ٤٧٣ = ب, ٦٣٢ = س, ٧٨٣ = د, ٦٣٣ = ح, ٣٩٨ = ق). Önceki «üçsüz» kabulü ٢/٣/٤ rakam biçimlerinin karıştırılmasından doğmuştu. 45/49 'da geçen 26 kodun tamamı (93 grup) mürekkepten yeniden okunmuş ve aşağıdaki etiketler düzeltilmiştir; bu belgede geçmeyen kodlar eski etiketleriyle durmaktadır ve aynı denetimi beklemektedir.

Eski Etiket	Mürekkep Okuması	Harf	Not
782	783	س	٢/٣ karışıklığı
642	623	ل	٢/٣/٤ karışıklığı
624	632	ب	٢/٣/٤ karışıklığı
472	473	ط	٢/٣ karışıklığı
744	724	م	٢/٤ karışıklığı
685	485	ظ	٤/٦ karışıklığı
865	845	ن	٤/٦ karışıklığı; 845 ile aynı kod (hayalet eşsesli silindi)
426	264	ز	264 temiz biçimde ص'dan ز'ya aktarıldı (هنوز، حالكزى)
298	398	ح	eskiden ع sayılıyordu; 45/49'da üç kez ح (مصالحه، حركت، حالكزى)
928	938	ق	eskiden ن sayılıyordu; متيقظانه'de ق

Eski Etiket	Mürekkep Okuması	Harf	Not
`461`	`251`	ص	hayalet kod: 251'in yanlış okunuşu (251 ص olarak kalır)
`856`	`854`	ت	hayalet kod: 854'ün yanlış okunuşu
–	`633`	د	yeni kod (ده، ایدلمدی)
–	`427`	م	yeni kod (متیقظانه'nin ilk harfi)

2. Tam Metin Savaş Telgrafları (10 Üç Haneli ATASE + 2 Resmî Y..MTV. 1/10 BOA)

> **#26 · `ATASE 45/49 (İç damga: A 1–1 / D 219 / F 1–113)` (19.01.1878) — Edirne'nin Düşüşünden 24 Saat Önce (Açık + Şifreli Tam Birleşik Metin) — Drama → Süleyman Paşa**
>
> روسیه لو ایله هنوز نه متارکه و نه ده مصالحه ایدلمدی [تعیین بیوریلان مرخص پاشالر ایله کیفیت در دست مطالعه در. نه نتیجه حاصل اولور ایسه طرف حضرتلرینه بیلدیریله جکی درکار اولوب بناءً علیه حاصل اولاجق نتیجه یه کوره بورادن وقوعبوله جق اشعاره دکین] متبصرانه و متیقظانه حرکت [بیورلمسی لازم کله جکی بیان اولنور. و اشبو تلغرافمزی طرف عالیلرینه ایصال ایدن مأمور] واسطه سیله و شفره لی مکتوب [ایله] هر بر حالکزی [اشعار بیورلمسی تمنی قلنور افندم. (رؤف ۷۰ کانون ثانی ۹۳)]
>
> Şifreden çözülen kısımlar + köşeli parantezde belgedeki açık Osmanlıca satırlar: Rusyalı ile henüz ne mütâreke ve ne de musâlaha edilmedi; [ta‘yîn buyurulan murahhas paşalar ile keyfiyet derdest-i mütâlaadır. Ne netîce hâsıl olur ise taraf-ı hazretlerine bildirileceği derkâr olup binâenaleyh hâsıl olacak netîceye göre buradan vukû‘ bulacak iş‘âra değin] mütebassırâne ve müteyakkızâne hareket [buyurulması lâzım geleceği beyân olunur. Ve işbu telgrafımızı taraf-ı âlîlerine îsâl eden me'mûr] vâsıtasıyla ve şifreli mektûb [ile] her bir hâlinizi [iş‘âr buyurulması temennî kılınır efendim. İmza: Rauf · 7 Kânûn-ı Sânî 93 / 19 Ocak 1878]

> **#18 · `ATASE 85/108` (01.12.1877) — Erzurum Kuşatması — Gazi Ahmed Muhtar Paşa'ya Tophane İrsalatı**
>
> طوپخانه دن الان اغزدن [دولمه] طوپ[لر] ... عساکر معاونه یه ویرلمك اوزره بونلردن ... برابر نه مقدار کوندرلمك لازم کله جکنك بیلدیرلمسی ...
>
> Tophane'den alınan ağızdan [dolma] top[lar]... asâkir-i muâveneye [yardımcı askerlere] verilmek üzere bunlardan... beraber ne miktar gönderilmek lâzım geleceğinin bildirilmesi...

> **#28 · `ATASE 85/122` (13.12.1877) — Plevne'nin Düşüşünden 3 Gün Sonra — Süleyman Paşa'ya**
>
> حسب الحال طونه شرق اردوسنك قسم اعظمنك [بالقانلرك] برو طرفنه نقلی حقنده کی اشعاره جواباً ... دوندنبری مجلس مخصوص وکلاده قرائت اولندی ... فضلی پاشا حضرتلرینك ...
>
> Hasbe'l-hâl Tuna Şark Ordusu'nun kısm-ı a‘zamının [Balkanların] beri tarafına nakli hakkındaki iş‘âra cevâben... Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'da kırâat olundu... Fazlı Paşa hazretlerinin...

> **#23 · `ATASE 34/132` (09.12.1877) — Plevne'nin Düşüşünden 1 Gün Önce — Kamarli / Şakir Paşa**
>
> چاکرلرینك اورحانیه جهتی ... دلالت ایلدیگندن موجب شکر و محمدت ایدم ... بویله بر امر عظیم ...
>
> Çâkerlerinin Orhaniye ciheti... delâlet eylediğinden mûcib-i şükr ve mahmedet idim... böyle bir emr-i azîm...

> **#27 · `ATASE 85/162` (07.01.1878) — Şıpka'nın Düşüşünden 2 Gün Önce — Veysel Paşa'ya Acil Rica**

... متاركه نك طرفى ... لطفاً اره ده بولنديغك ... حيفا مسلك سزده و محكوم عسكر ... دولت و ملت نامنه اوله رق رجا ايدرم ...

...mütârekenin tarafı... lûtfen arada bulunduğun... devlet ve millet nâmına olarak ricâ ederim...

#29 · ATASE 81/97 (15.01.1878) — Edirne'nin Düşüşünden 5 Gün Önce — Erkân-ı Harbiye Mirlivası Osman Paşa

٢ كانون ثانى ٩٣ تاريخلو و شفره لو تلغرافنامه كز الندى ماموريتك ... اولجه يازلمش اولديغى كبى مرخص پاشالر ... مشاراليه ... معيتلريله عزيمت ...

2 Kânûn-ı Sânî 93 tarihli ve şifreli telgrafnâmeniz alındı, me'mûriyetin... evvelce yazılmış olduğu gibi murahhas paşalar... müşârünileyh... ma'iyetleriyle azîmet...

#30 · ATASE 85/150 (30.12.1877) — Edirne Ordusu Kuruluşu — Ahmed Eyüb Paşa'ya

ادرنه [ده] تشكيل ايديله جك اردوى همايون ... فريق ... پاشا حضرتلرى دخى رفاقت ... ايديله جك افرادلرى ...

Edirne'de teşkîl edilecek Ordu-yı Hümâyûn... ferîk... Paşa hazretleri dahi refâkat... edilecek efrâdları...

#24 · ATASE 49/19 (26.12.1877) — Hersek Kumandanlığı — Rauf Paşa

بوسنه ... هرسك ... ايكى طابور ايدلمسى لزومى بوسنه قوماندانلغنه بالتلغراف اشعار اولنمش اولوب ... هرسك فرقه سنده بولنان طابورلر ...

Bosna... Hersek... iki tabur [gönderilmesi] lüzûmu Bosna Kumandanlığı'na bi't-telgraf iş'âr olunmuş olup... Hersek Fırkası'nda bulunan taburlar...

#31 · ATASE 86/19 (31.01.1878) — Edirne Mütarekesi Günü — Erzurum 4. Ordu Müşiriyeti

اسلامبوله مواصلت ايده لى اون كوندر هنوز بر شىء ال مديغندن تقديم ايده مدم ... دائره اداره اوزرينه حرف ايله علاوه سى عرض ... سوز[لر] ... بكليه جكم بولنيور ...

İstanbul'a muvâsalat edeli on gündür henüz bir şey alamadığımdan takdîm edemedim... dâire idâre üzerine harf ile ilâvesi arz... sözler... bekleyeceğim bulunuyor...

#32 · ATASE 61/169 (01.02.1878) — Mütarekeden 1 Gün Sonra (Son 3 Haneli Belge!) — Süleyman Paşa

١٨ كانون ثانى ٩٣ تاريخلو تلغرافنامه لريله طلب بيوريلان ... ارسال ...

18 Kânûn-ı Sânî 93 tarihli telgrafnâmeleriyle taleb buyurulan... irsâl... (3 haneli ordu anahtarının 1 Şubat 1878'e kadar — 5 Şubat 1878 sözlük geçişine dek — aktif kaldığını kanıtlar.)

#21 · BOA DH.ŞFR. 110/11 (08.01.1878) — Resmî Y..MTV. 1/10 Seçilmiş Canlı Deşifre (Satır 1 Açık) — Saray → Dahiliye (Fatih Türbedarı)

[كانون اولك يكرمى ايكنجى كونى در سعادته توجه] سرايدن [پوسته] ... فاتح تربه دارى حاجى مصطفى افندى نامنه ... مكتوب ...

[Açık Osmanlıca başlık: Kânûn-ı Evvelin 22. günü Dersaadet'e teveccüh] · Şifreden çözülenler: Saray'dan [posta]... Fatih Türbedarı Hacı Mustafa Efendi nâmına... mektûb...

#22 · BOA DH.ŞFR. 110/13 (26.01.1878) — Resmî Y..MTV. 1/10 Seçilmiş Canlı Deşifre — Yanya (Atina, Trikupis & Komondoros Krizi)

اتنه ... اعضا[س]ندن ... تركابى ... قومندوروس 【941 = محاربه】 رايندە ... استعفا ...

> Atina… a‘zâsından… Terkabi [Dışişleri Bakanı Trikupis]… Komondoros [Başbakan] ` 【941 = muhârebe】 ` re'yinde… istifâ…

3. Arşiv Levhaları (8 Seçilmiş Rosetta & Mütareke Belgesi)

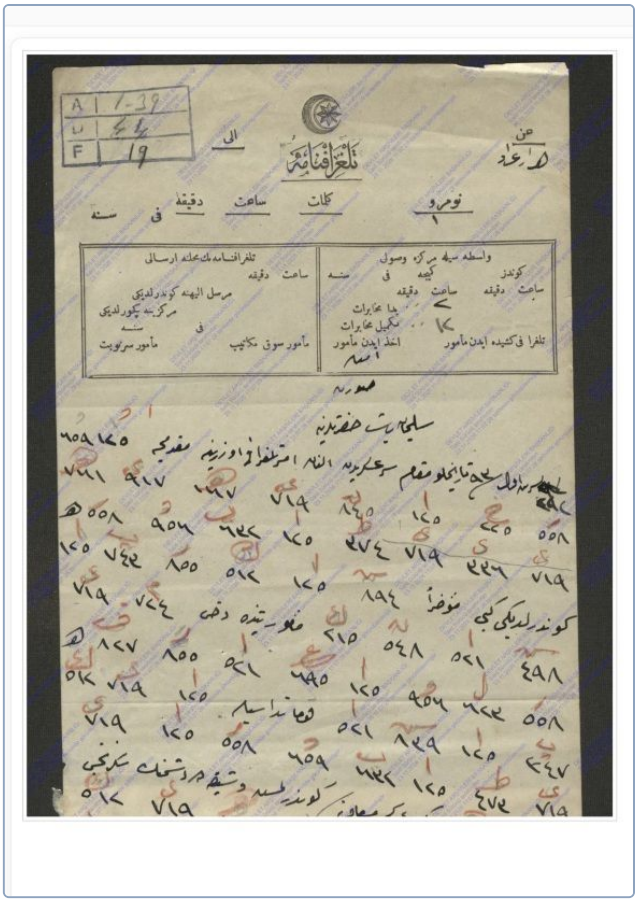

ATASE 103/19 (19 Kasım 1877 · Kırmızı Mürekkepli Rosetta #1): Rauf Paşa → Süleyman Paşa: 3 haneli sıfırsız (۳ içeren) anahtarın kırmızı mürekkepli harf-harf çözümü («yedi tabur, Şakir Paşa, Mirliva Arif Paşa»).

ATASE 104/6 s.2 (14 Aralık 1877 · Rosetta Sayfa 2): Süleyman Paşa → Seraskerlik: 12+ satırlık 3 haneli harf tablosu (م=845, ن=264, ز=176, ج=658, ت=724).

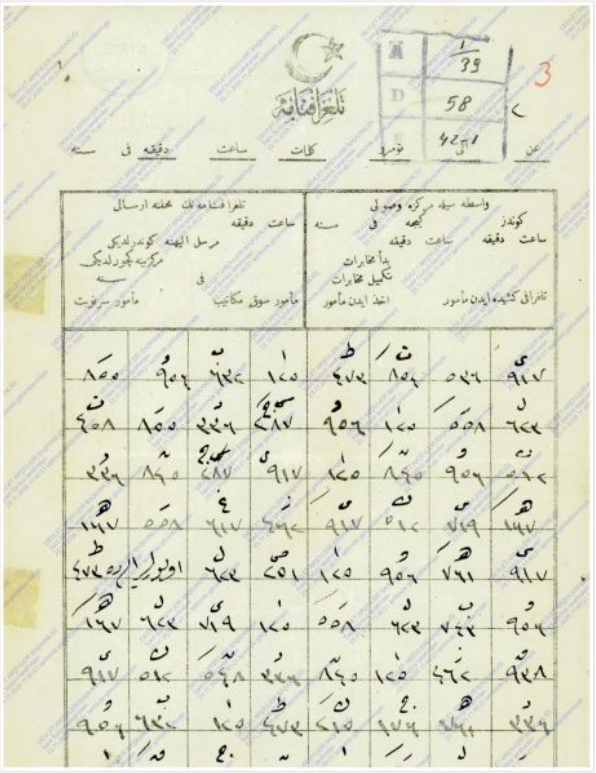

ATASE 104/6 s.3 (14 Aralık 1877 · Rosetta Sayfa 3): 617=غ, 251=ن=568, ق=938, د=226, ص kodlarını kesinleştiren 3. sayfa.

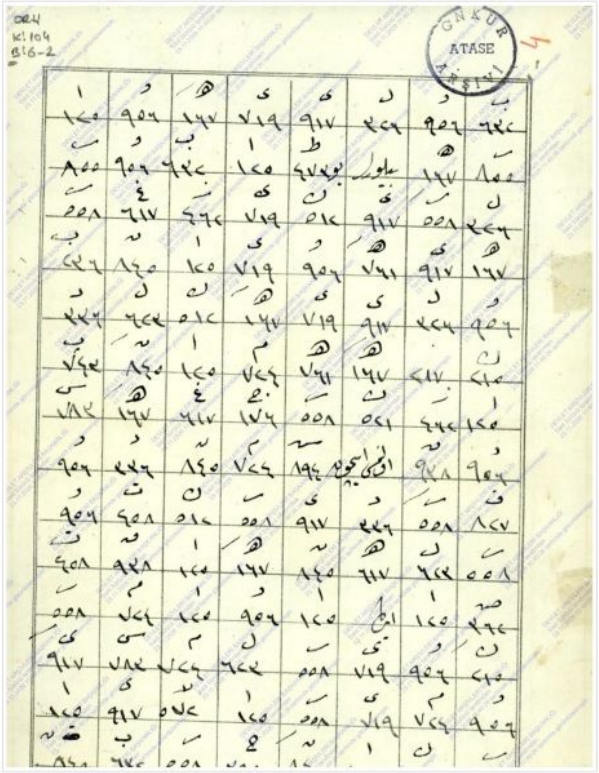

ATASE 104/6 s.4 (14 Aralık 1877 · Rosetta Sayfa 4): 632=ب, 783=ب=742, س ve 9× doğrulanan 226=د kodlarını belgeleyen 4. sayfa.

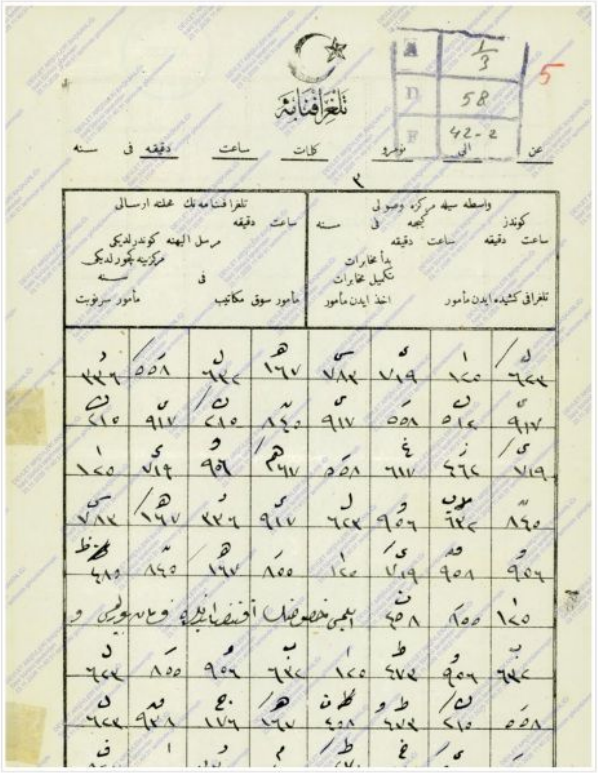

ATASE 104/6 s.5 (14 Aralık 1877 · Rosetta Sayfa 5): 958=ق, 489=ظ, 664=د nadir ünsüzlerini tamamlayan 5. sayfa.

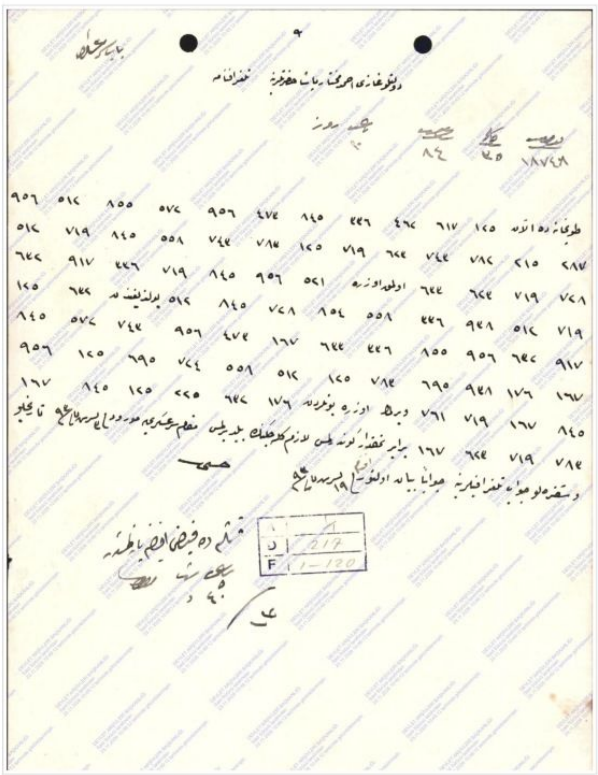

ATASE 85/108 (1 Aralık 1877 · Erzurum / Muhtar Paşa): Tam metin açıldı: «Tophane'den alınan ağızdan [dolma] toplar… asâkir-i muâveneye verilmek üzere».